

Právní úprava divadla

Markéta Štěpáníková

Struktura přednášky I

Struktura přednášky I

1) Rozsah oboru dnes

- *právo duševního vlastnictví*
- *správní právo*
- *občanské právo*

2) Vývoj úpravy na našem území

- *Bachovská vyhláška*
- *zákon z r. 1948*
- *totalitní zákony*
- *stav po Sametové revoluci*

3) Komparace se zahraničím

4) Aktuální vývoj

- *zákon o veřejnoprávní instituci v kultuře*
- *právní úprava statusu umělce?*

Rozsah oboru dnes

1) *právo duševního vlastnictví*

- *autorskoprávní ochrana*
- *průmyslové vlastnictví*

2) *občanské právo*

- *právní forma*

3) *pracovní právo a právo sociálního zabezpečení*

- *pracovně-právní závazky výkonných umělců apod.*

4) *správní právo*

- *právní forma, granty, ...*

5) *finanční právo?*

Význam divadla

- *společenský vliv umění*
  - *Aristoteles, Platón*
  - *Schiller/Šedivý*
  - *idea národního/Národního divadla*
  - *rituální rozměr (Schechner), liminoidy (Fischer-Lichte), novodobé svátky (Lipovetský)*

Bachovská vyhláška

- nařízení Ministerstva vnitra, č. 454/1850 říšského zákoníku
- povolení pro divadla i jednotlivá představení
- nástroje cenzury
- poradní orgány zemské správy
- Instrukce k nařízení Ministerstva vnitra č. 454/1850 ř. z.
- v zájmu mravnosti a zbožnosti...

1948

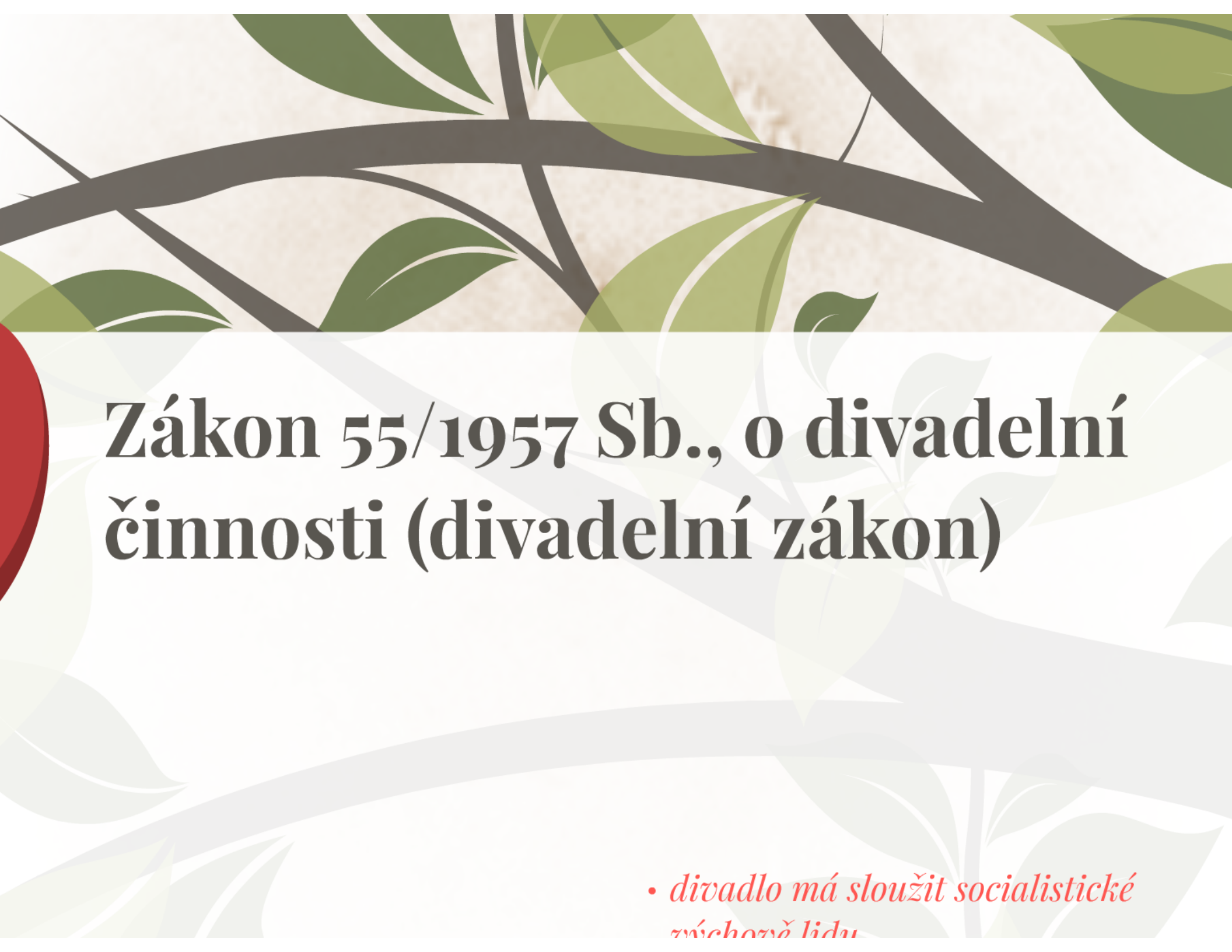
- Revoluční odborové rady divadelníků vedené Miroslavem Kouřilem v roce 1948
- Memorandum o řešení otázky českého divadla v nové Československé

1948

- Revoluční odborové rady divadelníků vedené Miroslavem Kouřilem v roce 1945
- Memorandum o řešení otázky českého divadelnictví v nové Československé republice a
- zvláštní výnos ministra školství a osvěty Zdeňka Nejedlého o zrušení divadelních koncesí a produkčních licencí.

Zákon č. 32/1948

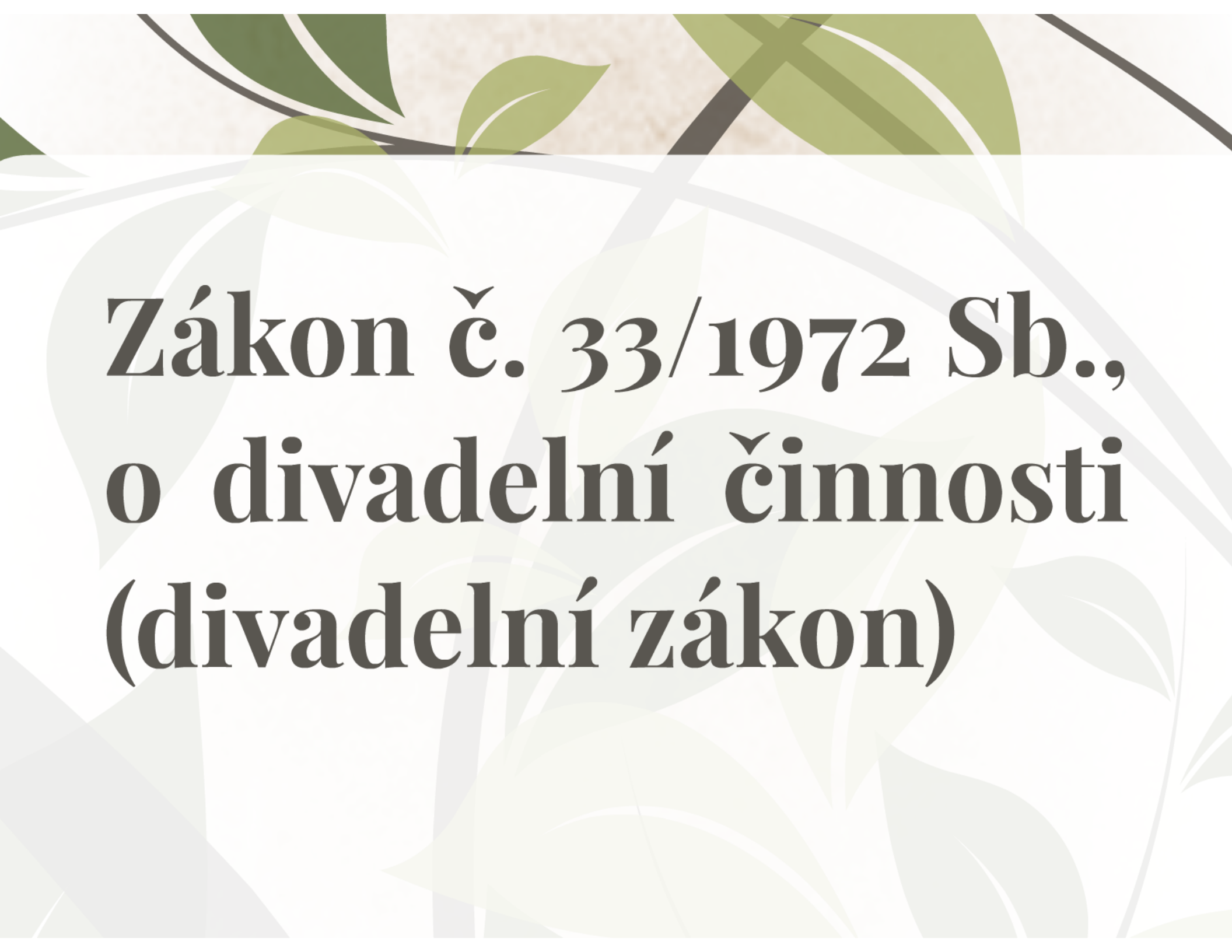
- *Zákon č. 32/1948 Sb., kterým se vydávají základní ustanovení o zřizování divadel a o divadelní činnosti (divadelní zákon)*
- *zlidovění divadla*
- *osvětová funkce*
- *zastátnění divadel a dramaturgické rady...*

Zákon 55/1957 Sb., o divadelní činnosti (divadelní zákon)

- *divadlo má sloužit socialistické výchově lidu*

-
- *divadlo má sloužit socialistické výchově lidu*
  - *ještě striktnější povolování divadel*
  - *velké možnosti kontroly*
  - *od počátku 60. let menší dozor – vznik divadel malých forem*

**Zákon č. 33/1972 Sb.,
o divadelní činnosti
(divadelní zákon)**

- *Změna díky přechodu státu na federaci.*
- *Počátek reálné dvojkoľejnosti české a slovenské úpravy.*
- *Byl novelizován na konci r. 1989.*
- *V novelizované podobě platil až do r. 1992, kdy byla zrušena většina jeho ustanovení.*
- *Torzo divadelního zákona z r. 1972 platilo až do r. 1995, kdy bylo nahrazeno prvním autorským zákonem.*
- *na Slovensku divadelní zákon stále mají (z. č. 103/2014 Zb).*

Právní formy divadelního provozu

- *privatizace divadla? = transformace příspěvkových organizací?*
- *příspěvková organizace v. společnost*
  - *občanské sdružení, o.p.s., spolek (podle NOZ)*
  - *s.r.o. i a.s. ...*

Veřejná

služba

- *praktické důsledky?*
- *Kratochvíl a spor ohledně divadla Ta Fantastika*
  - *podpora de minimis*
- *služby ve veřejném zájmu – původní koncepce NOŽ*
- *Chybějící zákonná úprava...*

Komparace s vybranými státy

- *Nizozemsko*
- *Francie*
- *Rakousko*
- *Německo*
- *Velká Británie*
- *Slovensko*

Řešení?

Speciální divadelní zákon?

- *teze návrhu věcného záměru zákona o veřejných službách v oblasti divadla a hudby podle Divadelního ústavu 2002*
- *Tento návrh věcného záměru zákona proto obsahoval:*
  - a) taxativní vyjmenování druhů divadla a hudby, které jsou veřejnou službou;*
  - b) určení minimálních parametrů úrovně těchto vybraných služeb;*
  - c) určení garantů dostupnosti těchto služeb;*
  - d) finanční podmínky pro guaranty provozování divadla a hudby;*
  - e) práva a povinnosti Ministerstva kultury ČR;*
  - f) práva a povinnosti krajů;*
  - g) práva a povinnosti hl. města;*
  - h) práva a povinnosti obcí;*
  - i) práva a povinnosti poskytovatelů těchto služeb;*
  - j) informační vazby systému garantů a poskytovatelů*

**Novelizace
zákona o podpoře
některých druhů
kultury?**

- *původně*
navrhovaná podoba
- *současný stav*
- *možnost změny*

Zákon o statusu umělce?

- *slovenská iniciatíva v súčasnosti*
- *Fiž v r. 1980 vydalo Generální shromáždění UNESCO Doporučení týkající se postavení umělců (Recommendation concerning the Status of the Artist)*
- *příklad dobré praxe: Kanada*
- *Usnesení Evropského parlamentu ze dne 7. června 2007 o sociálním postavení umělců (2006/2249(INI))*

*Zákon o
veřejnoprávní
instituci v
kultuře?*

- *nestihl projít parlamentem*
- *iniciovala ho Asociace profesionálních divadel*
- *má řešit problémy, kvůli nimž vznikly kauzy jako divadlo Komedie nebo ústecký Činoherní klub*

- https://brno.idnes.cz/martin-glaser-divadelni-svet-brno-kontroverzni-hra-jezis-znasilnuje-muslimku-19i-/brno-zpravy.aspx?c=A180418_396150_brno-zpravy_krut
- <http://www.divadelnisvet.cz/cs/odpoved-na-otevreny-dopis-mgr-petra-hladika-ohledne-inscenace-nase-nasili-a-vase-nasili>
- http://portal.unesco.org/en/ev.php-URL_ID=13138&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html#MONITORING

Děkuji za pozornost.

